

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ВОДНОГО ТРАНСПОРТУ
ІМЕНІ ГЕТЬМАНА ПЕТРА КОНАШЕВИЧА-САГАЙДАЧНОГО**

**ФАКУЛЬТЕТ СУДНОВОДІННЯ
КАФЕДРА ІНОЗЕМНИХ МОВ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ ТА
ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН**

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПАТОПСИХОЛОГІЯ»**

Рівень вищої освіти:	перший
Ступінь вищої освіти:	бакалавр
Галузь знань:	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність:	053 Психологія
Освітньо-професійна програма:	«Психологія бізнесу» «Практична психологія»

Державний університет інфраструктури та технологій		
Київський інститут водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного		
ФСВ КІВТ	Кафедра іноземних мов за професійним спрямуванням та гуманітарних дисциплін	Сторінка 3 із 22

1 СЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1 Викладач:

д.п.н., доцент кафедри ІМ ПС та ГД, Волошина В.В.
Voloshyna.v28@gmail.com

1.2 Статус дисципліни

Навчальна дисципліна обов'язкового циклу професійної підготовки

1.3 Обсяг дисципліни

5 кредитів ЄКТС
150 годин
16 годин лекцій / 16 годин практичних
118 годин самостійна підготовка

1.4 Курс/Семестр

3/5

1.5 Мова викладання

Українська

1.6 Що буде вивчатися

Теоретичні та практично-орієнтовані знання про закономірності та особливості патологічних станів особистості.

1.7 Чому це потрібно вивчати

Для розвитку: здатності застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатності оперувати категоріально-понятійним апаратом патопсихології; здатності до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку патопсихологічних порушень.

1.8 Чому можна навчитися (результати навчання)

Вивчення патопсихології сприяє ознайомленню студентів із видами патології основних психологічних процесів і станів, з основними психопатологічними розладами, що стосуються різних сфер психіки людини та її особистості, їх симптоматикою та віковими особливостями.

1.9 Як можна користуватися набутими знаннями та вміннями (компетентності)

Застосовувати знання у практичних ситуаціях, розуміти природу психічної патології, здійснювати просвітницьку, психопрофілактичну та корекційну роботу відповідно до запиту, виявляти потреби, планувати, координувати та надавати основні види психологічних послуг та організувати роботу і супровід осіб з психічними патологіями.

1.10 Короткий зміст дисципліни

Патопсихологія - предмет і завдання. Історія розвитку поглядів на психічну патологію та її лікування. Історія розвитку патопсихології. Патопсихологічна характеристика психічних процесів. Розлади свідомості та особистості. Патопсихологічний розвиток як фактор девіантної поведінки. Сучасні методи психологічної корекції та консультування.

1.11 Пререквізити

Використовуються знання отримані після вивчення дисциплін: «Загальна психологія з практикумом», «Психофізіологія та психосоматика», «Психотехнології впливу»,

Зм.	Лист	Зм. внесена	Підпис	Дата

Державний університет інфраструктури та технологій		
Київський інститут водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного		
ФСВ КІВТ	Кафедра іноземних мов за професійним спрямуванням та гуманітарних дисциплін	Сторінка 4 із 22

«Психодіагностика», «Соціальна психологія», «Психологія конфлікту», «Основи психопрофілактики».

1.12 Постреквізити

Знання можуть бути використані при вивченні дисциплін: «Психологія життєвих криз», «Основи інклюзивної освіти», «Психологія залежних форм поведінки», «Реабілітаційна психологія», «Реабілітаційна психологія», «Основи клінічної психології».

1.13 Локація

Аудиторія згідно розкладу

1.14 Особливості курсу

Авторський курс

1.15 Технічне забезпечення

Комп'ютер, інтерактивна дошка, підключення до Інтернету.

1.16 Інформаційне забезпечення

1. Блейхер В.М., Крук И.В., Боков С.Н. Клиническая психология: Руководство для врачей и клинических психологов. – М.: Изд-во. Моск. психолого-социального инст.; Воронеж: Издательство НПО «МОДЭК», 2002.
2. Братусь Б.С. Аномалии личности. – М.: Высшая школа, 2013. – 363 с. 151
3. Жмуров В.А. Психопатология. – М.: Медицинская книга, Н.Новгород: Изд-во НГМА, 2002.
4. Зейгарник Б.В. Патопсихология. – М.: Высшая школа, 2011. – 463 с..
5. Мягков И.Ф., Боков С.Н. Медицинская психология: основы патопсихологии и психопатологии: Учебник для вузов. – М.: Издательская корпорация "Логос", 1999.
6. Критская В.П., Мелешко Т.К., Поляков Ю.Ф. Патология психической деятельности. – М.: Высшая школа, 2012. – 355 с.
7. Практикум по патопсихологии / Под ред. Б.В.Зейгарник, В.В.Николаевой, В.В.Лебединского. – М.: Высшая школа, 2000. – 443с.
8. Рубинштейн С.Я. Экспериментальные методики патопсихологии и опыт применения их в клинике. - Санкт-Петербург: «Питер», 2008.- 167 с.
9. Терлецька Л.Г. Психічне здоров'я особистості. Технологія самоаналізу: Монографія. – К.: Видавничо-поліграфічний центр „Київський університет“, 2016.- 150 с.
10. Худин В.А. Детская патопсихология. – К.: Вища школа, 2007. – 263 с.

1.17 Посилання на дисципліну у веб ресурсі

https://kivt.duit.edu.ua/fsv/pssgd/#section_4

1.18 Семестровий контроль

Іспит

1.19 Порядок оцінювання

1. Методи поточного контролю перевірка конспекту лекцій, перевірка роботи студентів на практичних заняттях, виконання індивідуального завдання.
2. Розподіл балів за конспектування лекцій – по 2 балу. Загалом – 16 балів.
3. Відпрацювання завдань на практичних заняттях – по 4 бали. Загалом – 32 балів.
4. Розподіл балів за виконання індивідуального завдання - 12 балів. Загалом – 12 балів.
5. Розподіл балів на іспиті:

Зм.	Лист	Зм. внесена	Підпис	Дата

Державний університет інфраструктури та технологій		
Київський інститут водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного		
ФСВ КІВТ	Кафедра іноземних мов за професійним спрямуванням та гуманітарних дисциплін	Сторінка 5 із 22

- *Усний іспит* - 1 теоретичне питання – 15 балів; 2 теоретичне питання – 15 балів; 1 тестове завдання – 5 балів; 2 тестове завдання – 5 бали. Загалом – 40 балів.

- *Іспит у формі тестів* – 20 тестових завдань, по – 2 бали за кожне тестове завдання. Загалом – 40 балів.

б. Студенти, які набрали під час поточного навчання менше, ніж 44 бали, до іспиту не допускаються.

Зм.	Лист	Зм. внесена	Підпис	Дата

Державний університет інфраструктури та технологій		
Київський інститут водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного		
ФСВ КІВТ	Кафедра іноземних мов за професійним спрямуванням та гуманітарних дисциплін	Сторінка 6 із 22

2 ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1 Передмова

Програма вивчення навчальної дисципліни «Патопсихологія» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів ступеня бакалавра: 05 «Соціальні та поведінкові науки», 053 Психологія.

2.2 Предмет дисципліни.

Обсяг теоретичних знань і практичних умінь для розуміння сутності та діагностики різноманітних розладів психічної діяльності у людини.

2.3 Мета дисципліни.

Викладання навчальної дисципліни передбачає ознайомлення студентів із видами патології основних психологічних процесів і станів, з основними психопатологічними розладами, що стосуються різних сфер психіки людини та її особистості, їх симптоматикою та віковими особливостями.

2.4 Міждисциплінарні зв'язки.

Дисципліна «Віктимологія» використовує знання отримані після вивчення дисциплін: «Загальна психологія з практикумом», «Психофізіологія та психосоматика», «Психотехнології впливу», «Психодіагностика», «Соціальна психологія», «Психологія конфлікту», «Основи психопрофілактики» і слугує базою для вивчення навчальних курсів: «Психологія життєвих криз», «Основи інклюзивної освіти», «Психологія залежних форм поведінки», «Реабілітаційна психологія», «Реабілітаційна психологія», «Основи клінічної психології».

2.5 Програмні компетентності

Компетентності, які повинні набути здобувачі в результаті вивчення дисципліни згідно ОНП:

Загальні компетентності

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

- СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.
- СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.
- СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.
- СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.
- СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну відповідно до запиту.
- СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.
- СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

2.6 Програмні результати навчання

- ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.
- ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

Зм.	Лист	Зм. внесена	Підпис	Дата

Державний університет інфраструктури та технологій		
Київський інститут водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного		
ФСВ КІВТ	Кафедра іноземних мов за професійним спрямуванням та гуманітарних дисциплін	Сторінка 7 із 22

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

2.7 Інформаційний обсяг

Змістовний модуль 1.

Особливості патологічних процесів особистості.

2.7.1 Тема 1. ПАТОПСИХОЛОГІЯ: ПРЕДМЕТ І ЗАВДАННЯ. Загальне поняття про патопсихологію, її завдання та значення. Поняття про психічну патологію. Зв'язок патопсихології з іншими галузями наукового знання та практики. Принципи патопсихологічних досліджень. Загальне уявлення про найбільш поширені психічні захворювання.

2.7.2 Тема 2. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ПОГЛЯДІВ НА ПСИХІЧНУ ПАТОЛОГІЮ ТА ЇЇ ЛІКУВАННЯ. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ПАТОПСИХОЛОГІЇ. Світова історія розвитку поглядів на патологію та її лікування. Історія розвитку поглядів на патологію та її лікування в Україні. Становлення вітчизняної патопсихології. Важкі психічні порушення та їх лікування.

2.7.3 Тема 3. ПАТОПСИХОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПСИХІЧНИХ ПРОЦЕСІВ (1.ч.). Розлади відчуття. Розлади сприймання. Розлади уваги. Порушення пам'яті. Розлади мислення.

2.7.4 Тема 4. ПАТОПСИХОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПСИХІЧНИХ ПРОЦЕСІВ (2 ч.). Розлади інтелекту. Порушення мовлення. Порушення емоційної сфери. Порушення волі.

2.7.5 Тема 5. РОЗЛАДИ СВІДОМОСТІ ТА ОСОБИСТОСТІ. Загальна характеристика свідомості, ознаки розладів свідомості та самосвідомості. Характеристика основних станів порушеної свідомості. Порушення опосередкованості та ієрархії мотивів. Порушення смислоутворення. Порушення підконтрольності поведінки.

2.7.6 Тема 6. ПАТОПСИХОЛОГІЧНИЙ РОЗВИТОК ЯК ФАКТОР ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ (1 ч.). Поняття про девіантну поведінку. Типи девіантної поведінки.

2.7.7 Тема 7. ПАТОПСИХОЛОГІЧНИЙ РОЗВИТОК ЯК ФАКТОР ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ (2 ч.). Причини формування девіантної поведінки. Форми вияву девіантної поведінки.

2.7.8 Тема 8. СУЧАСНІ МЕТОДИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ КОРЕКЦІЇ ТА КОНСУЛЬТУВАННЯ. Мета та принципи консультативно-коригуючої роботи. Індивідуальна та групова психологічна корекція. Види психокоригувальної допомоги при порушеннях розвитку. Психотренінг.

Зм.	Лист	Зм. внесена	Підпис	Дата

4 РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1 Структура дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітня програма, рівень, ступінь освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів: 5	Галузь знань: 05 «Соціальні і поведінкові науки»	Цикл професійної підготовки. Навчальна дисципліна обов'язкового професійного циклу	
Модулів: 1	Спеціальність: 053 «Психологія»		
Змістовних модулів: 1 Тем 8	Спеціалізація: «Практична психологія», «Психологія бізнесу»	Рік підготовки:	
		3	3
Індивідуальне науково-дослідне завдання: 1 / 1	Освітня програма: Психологія бізнесу, Практична психологія	Семестр:	
		5	5
Загальна кількість годин: 150	Рівень вищої освіти: перший	Лекції:	
		16	10
Тижневих годин для денної форми навчання: - аудиторних: 2 - самостійних: 9-10	Ступінь вищої освіти: бакалавр	Практичні:	
		16	8
		Лабораторні:	
		0	0
		Самостійна робота:	
		118	132
		Індивідуальні завдання:	
		-	1
		Вид контролю:	
		іспит	
Співвідношення аудиторних годин до самостійної підготовки:		32/118	18/132

Зм.	Лист	Зм. внесена	Підпис
			Дата

4.2 Тематичний план дисципліни

Модуль	Вмістовний модуль	Вид заняття	Номер, найменування та зміст тем	Години		Очікувані результати навчання після вивчення теми, які формують програмні результати навчання та компетентності	Метод контролю засвоєння теми
				Денна форма	Заочна форма		
1	1-16	Лекція		16	10		
		Самостійне		118	132		
		Практичне		16	8		
		Лабораторні		0	0		
ЗАГАЛОМ				180	180		
1	1	Лекція 1. Патопсихологія: предмет і завдання.		11	14	Засвоєння понятійного апарату патопсихології.	Конспект матеріалу лекції.
		Лекція	Загальне поняття про патопсихологію, її завдання та значення. Поняття про психічну патологію. Зв'язок патопсихології з іншими галузями наукового знання та практики. Принципи патопсихологічних досліджень. Загальне уявлення про найбільш поширені психічні захворювання.	2	2		
		Самостійна робота	Сучасна патопсихологія: предмет і завдання.	7	12		
		Практичне заняття		2		Вміння аналізувати принципи патопсихологічних досліджень.	Виконання завдань на практичному занятті.
1	2	Лекція 2. Історія розвитку поглядів на психічну патологію та її лікування. Історія розвитку патопсихології.		14	14	Визначити основні погляди на патологію та її лікування.	Конспект матеріалу лекції.
		Лекція	Світова історія розвитку поглядів на патологію та її лікування. Історія розвитку поглядів на патологію та її лікування в Україні. Становлення вітчизняної патопсихології. Важкі психічні порушення та їх лікування.	2			
		Самостійна робота	Передумови розвитку патопсихології.	10	12		
		Практичне заняття		2	2		
1	3	Лекція 3. Патопсихологічна характеристика психічних процесів (1.ч.).		14	14	Засвоєння особливостей порушення пізнавальних процесів.	Конспект матеріалу лекції
		Лекція	Розлади відчуття. Розлади сприймання. Розлади уваги. Порушення пам'яті. Розлади мислення.	2	2		
		Самостійна робота	Особливості патопсихологічної характеристики пізнавальних процесів.	10	12		
		Практичне заняття		2		Вміння розрізняти види порушення пізнавальних процесів.	Виконання завдань на практичному занятті.
1	4	Лекція 4. Патопсихологічна характеристика психічних процесів (2 ч.).		14	14	Засвоєння особливостей порушення емоційно-вольових процесів.	Конспект матеріалу лекції.
		Лекція	Розлади інтелекту. Порушення мовлення. Порушення емоційної сфери. Порушення волі.	2			
		Самостійна робота	Особливості патопсихологічної характеристики емоційно-вольових процесів.	10	12		
		Практичне заняття		2	2	Вміння розрізняти види порушення емоційно-вольових процесів.	Виконання завдань на практичному занятті.
1	5	Лекція 5. Розлади свідомості та особистості.		14	14	Визначити основні закономірності	Конспект матеріалу
		Лекція	Загальна характеристика свідомості, ознаки розладів свідомості та самосвідомості.	2	2		

Зм.	Лист	Зм. внесена	Підпис	Дата
-----	------	-------------	--------	------

		Самостійна робота	Характеристика основних станів порушеної свідомості. Порушення опосередкованості та ієрархії мотивів. Порушення смислоутворення. Порушення підконтрольності поведінки.	10	12	прояву розладів свідомості та особистості.	лекції.
		Практичне заняття	Патопсихологічні розлади свідомості та особистості.	2	2	Вміння аналізувати причини виникнення розладів свідомості та особистості.	Виконання завдань на практичному занятті.
1	6	Лекція 6. Патопсихологічний розвиток як фактор девіантної поведінки (1 ч.).		14	14	Визначити типи девіантної поведінки особистості. Навчитися розпізнавати типи девіантної поведінки особистості.	Конспект матеріалу лекції. Виконання завдань на практичному занятті.
		Лекція	Поняття про девіантну поведінку. Типи девіантної поведінки.	2			
		Самостійна робота	Девіантна поведінка як наслідок патопсихологічного розвитку.	10	12		
		Практичне заняття		2	2		
1	7	Лекція 7. Патопсихологічний розвиток як фактор девіантної поведінки (2 ч.).		14	14	Визначити особливості формування девіантної поведінки. Засвоїти основні особливості форм девіантної поведінки особистості.	Конспект матеріалу лекції. Виконання завдань на практичному занятті.
		Лекція	Причини формування девіантної поведінки. Форми вияву девіантної поведінки.	2	2		
		Самостійна робота	Особливості прояву форм девіантної поведінки.	10	12		
		Практичне заняття		2			
1	8	Лекція 8. Сучасні методи психологічної корекції та консультування.		14	14	Зрозуміти особливості індивідуальної та групової психологічної корекції. Визначити основні методи психологічної корекції та консультування.	Конспект матеріалу лекції. Виконання завдань на практичному занятті.
		Лекція	Мета та принципи консультативно-коригуючої роботи. Індивідуальна та групова психологічна корекція. Види психокоригувальної допомоги при порушеннях розвитку. Психотренінг.	2	2		
		Самостійна робота	Методи психологічної корекції та консультування.	10	12		
		Практичне заняття		2	2		

4.3 Індивідуально-дослідне завдання

Індивідуально-дослідне завдання пропонується до виконання студентам **заочної форми навчання** спеціальності «Практична психологія», «Психологія бізнесу» з курсу «Патопсихологія».

Зміст індивідуально-дослідного завдання

При вивченні курсу «Патопсихологія» відповідно з навчальним планом студенти заочної форми навчання повинні виконати індивідуально-дослідне завдання у встановлений термін. До складання іспиту допускаються тільки ті студенти, які виконали індивідуально-дослідне завдання. До його виконання необхідно приступити після ретельного вивчення відповідного модуля курсу.

Індивідуально-дослідницьке завдання складається з:

- 1) теоретичне питання;
- 2) теоретичне питання;
- 3) практична задача.

Написання теоретичних питань вимагає самостійного опрацювання літератури з даної проблеми (список літератури) і реферування матеріалу із написанням на використані джерела.

Зм.	Лист	Зм. внесена	Підпис	Дата

Державний університет інфраструктури та технологій		
Київський інститут водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного		
ФСВ КІВТ	Кафедра іноземних мов за професійним спрямуванням та гуманітарних дисциплін	Сторінка 11 із 22

До теоретичних питань необхідно скласти план, згідно з яким буде викладений матеріал. План повинен включати: загальний вступ, основну частину, власні висновки з опрацьованого питання. В кінці індивідуального завдання подається список використаної літератури. В ході викладення відповіді на питання необхідно робити посилання на джерела, які записуються наступним чином: [8, с. 165], де 8 – номер джерела у списку використаної літератури, а 165 – сторінка.

Практичне завдання виконується після опрацювання лекційного матеріалу, і включає вирішення практичного завдання.

На титульному аркуші вказують: назва навчального закладу, факультет, кафедру; назву предмету, з якого написано завдання та його варіант; повне прізвище, ім'я та по батькові студента, його академічна група; прізвище, ініціали, наукове звання та посада викладача цього предмету.

При написанні індивідуально-дослідних завдань необхідно дотримуватись державної мови. Набір тексту здійснюється у форматі Microsoft Word. Орієнтовний обсяг кожного теоретичного питання: від 10 сторінок формату А4. Міжрядковий інтервал: 1,5. Шрифт: Times New Roman, кегль 14. Абзацний відступ: 1,25 см. Вирівнювання: по ширині. Розміри полів: всі поля – 20 мм. Номер індивідуального завдання відповідає порядковому номеру студента у списку групи на момент начитки курсу.

Роботи надаються викладачу чи присилаються на ел.адресу roman-xnu@ukr.net

Індивідуально-дослідне завдання з курсу «Патопсихологія» для студентів заочної форми навчання.

Варіант 1.

1. Патопсихологія як наука. Її завдання та зв'язки з іншими науками.
2. Патопсихологія шизофренії, її форми, типи перебігу, види дефекту.
3. Практична задача.

Обстежувана С. виконує методику «Виключення»: барабан, пістолет, парасолька, військовий кашкет.

Обстежувана виключає військовий кашкет; решта предметів – разом, тому що вони видають звуки, ними можна захищатися.

Запитання: за якою ознакою об'єднує обстежувана предмети і про що це свідчить?

Варіант 2.

1. Патопсихологічне дослідження, його методи і значення для клінічної практики.
2. Афективні розлади, їх різновиди. Патопсихологія афективного біполярного розладу.
3. Практична задача.

Обстежуваний П. виконує методику «Виключення»: сокира, пилка, штопор, шуруп.

Обстежуваний виключає сокиру, решта предметів – разом, тому що вони закручуються в дерево, мають різьбу.

Запитання: за якою ознакою об'єднує обстежуваний предмети і про що це свідчить?

Варіант 3.

1. Патопсихологічна характеристика розладів сприйняття.
2. Психопатологічні розлади при органічних ураженнях головного мозку.
3. Практична задача.

Обстежуваний К. проводить класифікацію предметів. Виділяє такі групи: одяг, меблі, тварини, фрукти – до цієї групи додає частину домашніх тварин і посуд. Пояснює все це тим, що це все для їжі, воно їстівне, а посуд – для того, щоб зварити, приготувати їжу.

Запитання: за якими ознаками обстежуваний об'єднує групи предметів і про що це свідчить?

Зм.	Лист	Зм. внесена	Підпис	Дата

Варіант 4.

1. Патопсихологічна характеристика розладів мислення.
2. Патопсихологічні особливості епілепсії.
3. Практична задача.

Обстежувана Я. при класифікації предметів виділила наступні групи:

- яйце, ложка, ніж;
- зошит, перо, олівець;
- нитки, шкарпетки, метр.

Пояснює це тим, що людина прийшла з роботи, поїла яйце з ложки, відрізала собі хліба, потім узяла зошит, перо та олівець.

Запитання: за якими ознаками обстежувана об'єднує групи предметів і про що це свідчить?

Варіант 5.

1. Патопсихологічна характеристика розладів пам'яті.
2. Патопсихологія неврозів.
3. Практична задача.

Обстежувана Р. прислів'я «Не все те золото, що блищить» пояснює так: «Це означає, що потрібно звертати увагу не на зовнішність, а на внутрішній світ. Але я повинна сказати, що з точки зору діалектики це не зовсім правильно, адже існує єдність форми та змісту. Отже, потрібно звертати увагу і на форму».

Запитання: яке порушення мислення можна констатувати, проаналізувавши відповідь обстежуваної?

Варіант 6.

1. Патопсихологічна характеристика емоційних розладів.
2. Патопсихологія obsesивно-компульсивного розладу.
3. Практична задача.

При порівнянні предметів обстежуваний С. висловлює такі думки: «Річка – вона довга, вузька. Озеро – це еліпс, воно схоже на коло з точки зору геометрії».

Запитання: яке порушення мислення можна констатувати, проаналізувавши відповідь обстежуваної?

Варіант 7.

1. Патопсихологічна характеристика розладів вольової сфери.
2. Патопсихологія невротичних розладів, пов'язаних зі стресом.
3. Практична задача.

Обстежуваний К. пояснює схожість і різницю між двома поняттями: велосипед і машина. Пояснення: «Ці два слова з точки зору граматики є іменниками жіночого і чоловічого роду, вони рухаються, це механізми».

Запитання: яке порушення мислення можна констатувати, проаналізувавши відповідь обстежуваної?

Варіант 8.

1. Патопсихологічна характеристика розладів свідомості.
2. Патопсихологія дисоціативних (конверсійних) розладів.
3. Практична задача.

Обстежуваний Л. порівнює два поняття: дощ і сніг. Пояснення: «Дощ і сніг – це предмети вологості, вирізняються переміщенням деяких речовин по відношенню до опуклості землі».

Запитання: яке порушення мислення можна констатувати, проаналізувавши відповідь обстежуваної?

Зм.	Лист	Зм. внесена	Підпис	Дата

Варіант 9.

1. Патопсихологічна характеристика розладів інтелекту.
2. Патопсихологія неврастенії.
3. Практична задача.

Обстежуваний С. порівнює два поняття: ворона і літак. Пояснення: «Ворона – чорна, вона має дзьоб, літає; літак – металевий, білий, має крила».

Запитання: за якою ознакою порівнює поняття обстежуваний, про що це свідчить?

Варіант 10.

1. Патопсихологічна характеристика розладів психомоторики (рухові розлади).
2. Акцентуації характеру особистості, їх класифікація, прояви.
3. Практична задача.

Обстежувана Р. класифікувала предмети, спираючись на однакові закінчення в словах. Так, до однієї групи вона зарахувала мак,жук; до іншої – лопата, лінійка, сливка. Решту предметів вона об'єднала за кольором.

Запитання: яке порушення мислення можна констатувати, проаналізувавши відповідь обстежуваної?

Варіант 11.

1. Патопсихологічна характеристика розладів уваги.
2. Патопсихологія психопатій.
3. Практична задача.

Обстежувана К. при класифікації предметів виділила наступні групи: дерев'яні предмети; металеві предмети (ліжко, літак, лопата); риби; живі предмети чоловічого і жіночого роду; неживі предмети.

Запитання: яке порушення мислення можна констатувати, проаналізувавши відповідь обстежуваної?

Варіант 12.

1. Патопсихологічні реєстр-синдроми.
2. Патопсихологія психічних розладів внаслідок вживання психоактивних речовин, загальна характеристика.
3. Практична задача.

При класифікації предметів обстежувана Л. за допомогою експериментатора виділяє групи звірів, овочів, меблів. Потім до групи меблів додає предмети одягу і велосипед, пояснюючи це тим, що одяг має висіти в шафі, все це обстановка кімнати і велосипед часто доводиться тримати в кімнаті.

Запитання: яке порушення мислення можна констатувати, проаналізувавши відповідь обстежуваної?

Варіант 13.

1. Експериментально-психологічне патопсихологічне дослідження, принципи його проведення.
2. Патопсихологія алкоголізму.
3. Практична задача.

При класифікації предметів (початок 2 етапу) обстежувана С. об'єднує в одну групу дерево, квіти, риби, метелика, ведмедя, лисицю. Пояснює це тим, що це ліс, під деревами ростуть квіти, на квітах сидять метелики, в лісі завжди багато різних звірів.

Запитання: яке порушення мислення можна констатувати, проаналізувавши відповідь обстежуваної?

Зм.	Лист	Зм. внесена	Підпис	Дата

Варіант 14.

1. Історія розвитку патопсихології як науки.
2. Патопсихологія алкогольних психозів.
3. Практична задача.

При дослідженні особистісних властивостей за ММРІ в обстежуваного виявлено підвищення профілю особистості за основними клінічними шкалами: 1, 7, 8.

Запитання: про що це може свідчити?

Варіант 15.

1. Патопсихологічна характеристика розладів особистості.
2. Патопсихологія наркоманій і токсикоманій.
3. Практична задача.

При дослідженні особистісних властивостей за ММРІ в обстежуваній К. виявлено підвищення профілю особистості за основними клінічними шкалами: 4, 6, 8.

Запитання: про що це може свідчити?

Варіант 16.

1. Поведінкові та емоційні розлади, що виникають в дитячому і підлітковому віці.
2. Патопсихологія олігофреній.
3. Практична задача.

Обстежуваний К. виконує методику «Виключення»: термометр, окуляри, годинник, вага. Обстежуваний виключає вагу, а решта предметів – разом, бо якщо людина короткозора, вона через окуляри буде дивитися на термометр і годинник.

Запитання: за якою ознакою обстежуваний об'єднує предмети, про що це свідчить?

Варіант 17.

1. Психопрофілактика і психогігієна.
2. Патопсихологія хронічних маячних розладів.
3. Практична задача.

Обстежуваний А. виконує методику «Виключення»: лампа гасова, свічка, сонце, лампочка електрична. Обстежуваний виключає з переліку свічку, бо вона швидко згорає і коли потім заснеш, може все загорітися; решта предметів світять: надворі, в хаті, вони потрібні людям.

Запитання: за якою ознакою обстежуваний об'єднує предмети, про що це свідчить?

Варіант 18.

1. Інтерв'ювання як метод патопсихологічного дослідження.
2. Патопсихологія деменцій.
3. Практична задача.

Обстежуваний Н. виконує методику «Виключення»: матрос, віз, машина, корабель. Обстежуваний виключає з переліку віз, решта предметів – разом, бо матрос може керувати машиною, кораблем.

Запитання: за якими ознаками обстежуваний об'єднує предмети, про що це свідчить?

Варіант 19.

1. Види психіатричних експертиз і значення патопсихологічного дослідження при цьому.
2. Психосоматичні розлади.
3. Практична задача.

При дослідженні пам'яті в обстежуваного Р. крива запам'ятовування має ламаний характер, тобто після п'ятиразового повторювання було названо 5, 6, 4, 5, 3 слова і одне слово з них зайве. При подальшому повторенні обстежуваний це зайве слово повторює весь час.

Зм.	Лист	Зм. внесена	Підпис	Дата

Державний університет інфраструктури та технологій		
Київський інститут водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного		
ФСВ КІВТ	Кафедра іноземних мов за професійним спрямуванням та гуманітарних дисциплін	Сторінка 15 із 22

Запитання: про що це свідчить?

Варіант 20.

1. Значення патопсихології для психіатричної клініки.
2. Патопсихологія соматоформних розладів.
3. Практична задача.

Обстежувана Р. описує сюжетну картину «Набридла»: «На цьому малюнку зображений хлопець, біля нього – дівчина. Хлопець палить, стоїть біля паркану. Дівчина схилила голівоньку – може вона болить? Трава зелененька, є відра, коромисло, дерева. Це село. Все, більше я нічого не може сказати, хіба що це літечко, бо хлопець і дівчина одягнені по-літньому».

Запитання: які порушення психічних функцій виявляються в даному випадку?

Варіант 21.

1. Порушення вищих психічних функцій при епілепсії.
2. Акцентуації особистості та психопатії.
3. Практична задача.

Обстежуваний С. при класифікації предметів виділив такі групи (другий етап роботи):

- люди, транспорт;
- рослини, тварини, посуд;
- вимірювальні прилади.

На початку третього етапу роботи обстежуваний до групи транспорт додає каструлю, мотивуючи це тим, що вона теж зроблена з металу, а метал добувають із землі; до групи рослин додає шафу і всі дерев'яні меблі, тому що це все – дерево.

Спроба експериментатора скоригувати помилки обстежуваного безрезультатна.

Запитання: яке порушення мислення виявляється в обстежуваного?

Варіант 22.

1. Поняття аналізатора та приклади порушення його діяльності (на прикладі одного з аналізаторів).
2. Методи обстеження емоційно-вольової сфери.
3. Практична задача.

Обстежувана С. виконує методику «Виключення»: барабан, пістолет, парасолька, військовий кашкет.

Обстежувана виключає військовий кашкет; решта предметів – разом, тому що вони видають звуки, ними можна захищатися.

Запитання: за якою ознакою об'єднує обстежувана предмети і про що це свідчить?

Варіант 23.

1. Екзо- і ендогенні фактори психічних захворювань.
2. Методологія визначення понять: «норма», «патологія», «здоров'я», «хвороба».
3. Практична задача.

Обстежуваний П. виконує методику «Виключення»: сокира, пилка, штопор, шуруп.

Обстежуваний виключає сокиру, решта предметів – разом, тому що вони закручуються в дерево, мають різьбу.

Запитання: за якою ознакою об'єднує обстежуваний предмети і про що це свідчить?

Варіант 24.

1. Біологічне та соціальне в детермінації психічного здоров'я.
2. Систематика неврозів.
3. Практична задача.

Зм.	Лист	Зм. внесена	Підпис	Дата

Державний університет інфраструктури та технологій		
Київський інститут водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного		
ФСВ КІВТ	Кафедра іноземних мов за професійним спрямуванням та гуманітарних дисциплін	Сторінка 16 із 22

Обстежуваний К. проводить класифікацію предметів. Виділяє такі групи: одяг, меблі, тварини, фрукти – до цієї групи додає частину домашніх тварин і посуд. Пояснює все це тим, що це все для їжі, воно їстівне, а посуд – для того, щоб зварити, приготувати їжу.

Запитання: за якими ознаками обстежуваний об'єднує групи предметів і про що це свідчить?

Варіант 25.

1. Еволюційно-історичний підхід до проблеми структурно-функціональної організації головного мозку людини.
2. Порушення вищих психічних функцій при епілепсії.
3. Практична задача.

Обстежувана Я. при класифікації предметів виділила наступні групи:

- яйце, ложка, ніж;
- зошит, перо, олівець;
- нитки, шкарпетки, метр.

Пояснює це тим, що людина прийшла з роботи, поїла яйце з ложки, відрізала собі хліба, потім узяла зошит, перо та олівець.

Запитання: за якими ознаками обстежувана об'єднує групи предметів і про що це свідчить?

Варіант 26.

1. Принципи організації та побудови головного мозку людини.
2. Поняття «синдрому», «симптому» та «фактору» в патопсихології.
3. Практична задача.

Обстежувана Р. прислів'я «Не все те золото, що блищить» пояснює так: «Це означає, що потрібно звертати увагу не на зовнішність, а на внутрішній світ. Але я повинна сказати, що з точки зору діалектики це не зовсім правильно, адже існує єдність форми та змісту. Отже, потрібно звертати увагу і на форму».

Запитання: яке порушення мислення можна констатувати, проаналізувавши відповідь обстежуваної?

Варіант 27.

1. Структурно-функційні «блоки» по Лурії.
2. Методи обстеження емоційно-вольової сфери.
3. Практична задача.

При порівнянні предметів обстежуваний С. висловлює такі думки: «Річка – вона довга, вузька. Озеро – це еліпс, воно схоже на коло з точки зору геометрії».

Запитання: яке порушення мислення можна констатувати, проаналізувавши відповідь обстежуваної?

Варіант 28.

1. Патопсихологічна характеристика розладів інтелекту.
2. Акцентуації характеру особистості, їх класифікація, прояви.
3. Практична задача.

Обстежуваний К. пояснює схожість і різницю між двома поняттями: велосипед і машина. Пояснення: «Ці два слова з точки зору граматики є іменниками жіночого і чоловічого роду, вони рухаються, це механізми».

Запитання: яке порушення мислення можна констатувати, проаналізувавши відповідь обстежуваної?

Варіант 29.

1. Патопсихологічна характеристика розладів уваги.

Зм.	Лист	Зм. внесена	Підпис	Дата

Державний університет інфраструктури та технологій		
Київський інститут водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного		
ФСВ КІВТ	Кафедра іноземних мов за професійним спрямуванням та гуманітарних дисциплін	Сторінка 17 із 22

2. Патопсихологія психічних розладів внаслідок вживання психоактивних речовин, загальна характеристика.

3. Практична задача.

Обстежуваний Л. порівнює два поняття: дощ і сніг. Пояснення: «Дощ і сніг – це предмети вологості, вирізняються переміщенням деяких речовин по відношенню до опуклості землі».

Запитання: яке порушення мислення можна констатувати, проаналізувавши відповідь обстежуваної?

Варіант 30.

1. Експериментально-психологічне патопсихологічне дослідження, принципи його проведення.

2. Патопсихологія алкогольних психозів.

3. Практична задача.

Обстежуваний С. порівнює два поняття: ворона і літак. Пояснення: «Ворона – чорна, вона має дзьоб, літає; літак – металевий, білий, має крила».

Запитання: за якою ознакою порівнює поняття обстежуваний, про що це свідчить?

Індивідуальне завдання.

Індивідуальне завдання пропонується до виконання студентам денної форми навчання спеціальності «Практична психологія», «Психологія бізнесу» з курсу «Патопсихологія».

Зміст індивідуально-дослідного завдання

При вивченні курсу «Патопсихологія» відповідно з навчальним планом студенти денної форми навчання повинні виконати індивідуальне завдання у встановлений термін. До складання іспиту допускаються тільки ті студенти, які виконали індивідуальне завдання. До його виконання необхідно приступити після ретельного вивчення відповідних розділів курсу.

Написання індивідуального завдання вимагає самостійного опрацювання літератури з даної проблеми (список літератури) і реферування матеріалу із посиланням на використані джерела. До індивідуального завдання необхідно скласти план, згідно з яким буде викладений матеріал. План повинен включати: загальний вступ, основну частину (3-4 пункти), власні висновки з опрацьованого питання. В кінці індивідуального завдання подається список використаної літератури. В ході викладення індивідуального завдання необхідно робити посилання на джерела, які записуються наступним чином: [8, с. 165], де 8 – номер джерела у списку використаної літератури, а 165 – сторінка. Список використаної літератури подається за абеткою.

На титульному аркуші вказують: назва навчального закладу, факультет, кафедру; назву предмету, з якого написано завдання та тему індивідуального завдання; повне прізвище, ім'я та по батькові студента, його академічна група; прізвище, ініціали, наукове звання та посада викладача цього предмету.

При написанні індивідуального завдання необхідно дотримуватись державної мови. Набір тексту здійснюється у форматі Microsoft Word. Орієнтовний обсяг індивідуального завдання: від 25 сторінок формату А4. Міжрядковий інтервал: 1,5. Шрифт: Times New Roman, кегль 14. Абзацний відступ: 1,25 см. Вирівнювання: по ширині. Розміри полів: всі поля – 20 мм.

Номер індивідуального завдання узгоджується з викладачем даної дисципліни.

Роботи надаються викладачу чи присилаються на ел.адресу Voloshyna.v28@gmail.com

Зм.	Лист	Зм. внесена	Підпис	Дата

**Індивідуальне завдання з курсу
«Патопсихологія» для студентів денної форми навчання**

1. Патопсихологія як наука. Її завдання та зв'язки з іншими науками.
2. Патопсихологія шизофренії, її форми, типи перебігу, види дефекту.
3. Патопсихологічне дослідження, його методи і значення для клінічної практики.
4. Афективні розлади, їх різновиди. Патопсихологія афективного біполярного розладу.
5. Патопсихологічна характеристика розладів сприйняття.
6. Психопатологічні розлади при органічних ураженнях головного мозку.
7. Патопсихологічна характеристика розладів мислення.
8. Патопсихологічні особливості епілепсії.
9. Патопсихологічна характеристика розладів пам'яті.
10. Патопсихологія неврозів.
11. Патопсихологічна характеристика емоційних розладів.
12. Патопсихологія обсесивно-компульсивного розладу.
13. Патопсихологічна характеристика розладів вольової сфери.
14. Патопсихологія невротичних розладів, пов'язаних зі стресом.
15. Патопсихологічна характеристика розладів свідомості.
16. Патопсихологія дисоціативних (конверсійних) розладів.
17. Патопсихологічна характеристика розладів інтелекту.
18. Патопсихологія неврастенії.
19. Патопсихологічна характеристика розладів психомоторики (рухові розлади).
20. Акцентуації характеру особистості, їх класифікація, прояви.
21. Патопсихологічна характеристика розладів уваги.
22. Патопсихологія психопатій.
23. Патопсихологічні реєстр-синдроми.
24. Патопсихологія психічних розладів внаслідок вживання психоактивних речовин, загальна характеристика.
25. Експериментально-психологічне патопсихологічне дослідження, принципи його проведення.
26. Патопсихологія алкоголізму.
27. Історія розвитку патопсихології як науки.
28. Патопсихологія алкогольних психозів.
29. Патопсихологічна характеристика розладів особистості.
30. Патопсихологія наркоманій і токсикоманій.
31. Поведінкові та емоційні розлади, що виникають в дитячому і підлітковому віці.
32. Патопсихологія олігофреній.
33. Психопрофілактика і психогігієна.
34. Патопсихологія хронічних маячних розладів.
35. Інтерв'ювання як метод патопсихологічного дослідження.
36. Патопсихологія деменцій.
37. Види психіатричних експертиз і значення патопсихологічного дослідження при цьому.
38. Психосоматичні розлади.
39. Значення патопсихології для психіатричної клініки.
40. Патопсихологія соматоформних розладів.

5. КРИТЕРІЇ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

5.1 Критерії та методи контролю оцінювання студентів денної форми навчання:

1.19 Порядок оцінювання

Зм.	Лист	Зм. внесена	Підпис	Дата

Державний університет інфраструктури та технологій		
Київський інститут водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного		
ФСВ КІВТ	Кафедра іноземних мов за професійним спрямуванням та гуманітарних дисциплін	Сторінка 19 із 22

1. Методи поточного контролю перевірка конспекту лекцій, перевірка роботи студентів на практичних заняттях, виконання індивідуального завдання.
2. Розподіл балів за конспектування лекцій – по 2 балу. Загалом – 16 балів.
3. Відпрацювання завдань на практичних заняттях – по 4 бали. Загалом – 32 балів.
4. Розподіл балів за виконання індивідуального завдання - 12 балів. Загалом – 12 балів.
5. Розподіл балів на іспиті:
  - *Усний іспит* - 1 теоретичне питання – 15 балів; 2 теоретичне питання – 15 балів; 1 тестове завдання – 5 балів; 2 тестове завдання – 5 бали. Загалом – 40 балів.
  - *Іспит у формі тестів* – 20 тестових завдань, по – 2 бали за кожне тестове завдання. Загалом – 40 балів.
6. Студенти, які набрали під час поточного навчання менше, ніж 44 бали, до іспиту не допускаються.

5.2 Критерії та методи контролю оцінювання студентів заочної форми навчання:

1. Методи поточного контролю перевірка роботи студентів на практичних заняттях, виконання індивідуально-дослідного завдання.
2. Відпрацювання завдань на практичних заняттях – по 4 бали. Загалом – 16 балів.
3. Розподіл балів за виконання індивідуально-дослідного завдання – 1 теоретичне завдання – 16 балів; 2 теоретичне завдання – 16 балів; практична задача – 12 балів. Загалом – 44 балів.
4. Розподіл балів на іспиті:
  - *Усний іспит* - 1 теоретичне питання – 15 балів; 2 теоретичне питання – 15 балів; 1 тестове завдання – 5 балів; 2 тестове завдання – 5 бали. Загалом – 40 балів.
  - *Іспит у формі тестів* – 20 тестових завдань, по – 2 бали за кожне тестове завдання. Загалом – 40 балів.
5. Студенти, які набрали під час поточного навчання менше, ніж 44 бали, до іспиту не допускаються.

6. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Методичне забезпечення навчальної дисципліни охоплює: підручники та посібники, зазначені у списку літератури.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Блейхер В.М., Крук И.В., Боков С.Н. Клиническая психология: Руководство для врачей и клинических психологов. – М.: Изд-во. Моск. психолого-социального инст.; Воронеж: Издательство НПО «МОДЭК», 2002.
2. Братусь Б.С. Аномалии личности. – М.: Высшая школа, 2013. – 363 с. 151
3. Жмуров В.А. Психопатология. – М.: Медицинская книга, Н.Новгород: Изд-во НГМА, 2002.
4. Зейгарник Б.В. Патопсихология. – М.: Высшая школа, 2011. – 463 с..
5. Мягков И.Ф., Боков С.Н. Медицинская психология: основы патопсихологии и психопатологии: Учебник для вузов. – М.: Издательская корпорация "Логос", 1999.
6. Критская В.П., Мелешко Т.К., Поляков Ю.Ф. Патология психической деятельности. – М.: Высшая школа, 2012. – 355 с.
7. Практикум по патопсихологии / Под ред. Б.В.Зейгарник, В.В.Николаевой, В.В.Лебединского. – М.: Высшая школа, 2000. – 443с.
8. Рубинштейн С.Я. Экспериментальные методики патопсихологии и опыт применения их в клинике. - Санкт-Петербург: «Питер», 2008.- 167 с.
9. Терлецька Л.Г. Психічне здоров'я особистості. Технологія самоаналізу: Монографія. – К.: Видавничо-поліграфічний центр „Київський університет“, 2016.- 150 с.
10. Худин В.А. Детская патопсихология. – К.: Вища школа, 2007. – 263 с.

Зм.	Лист	Зм. внесена	Підпис	Дата

Додаткова:

11. Блейхер В.М., Крук И.В., Боков С.Н. Практическая психопатология: Руководство для врачей и медицинских психологов. – Ростов- на-Дону: Книга, 2000. – 367 с.
12. Бухановский А.О., Кутявин Ю.А., Литвак М.Е. Общая психопатология. - Ростов-на-Дону, 1998.
13. Изард К.Э. Психология эмоций. - Санкт-Петербург: «Питер», 2013. – 362 с.
14. Карвасарский Б.Д. Неврозы. - М.: Медицина, 2013. – 632 с.
15. Колесник В.А. Судова психіатрія: Курс лекцій. – К.: Юрінком Інтер, 2000.
16. Коробіцина М.Б. Психологічна діагностика психічних розладів та розладів поведінки у дорослих та відповідні реабілітаційні заходи. – Одеса:»Астропринт», 2015. – 82с.
17. Личко А.Е. Типы акцентуаций характера и психопатий у подростков. – Л.: Наука, 2011. – 354 с.
18. Лисенко І.П. Патопсихологічна діагностика і корекція розладів особистості у хворих на наркоманію та алкоголізм. – К., 1999.
19. Психиатрия. Психосоматика. Психотерапия. / Под ред. К.Л. Киснера. – М.: Высшая школа, 2010. – 363 с.
20. Соколова Е.Т., Николаева В.В. Особенности личности при пограничных нервно-психических и соматических заболеваниях. – М.: Высшая школа, 2011. – 133 с.
21. Холмогорова А.Б., Гаранян Н.Г. Когнитивно-бихевиориальная психотерапия. / Основные направления современной психотерапии. – М.: Высшая школа, 2015. – С.244-265.
22. Холмс Д. Анормальная психология. – СПб.: Питер, 2003.
23. Хьелл Л., Зингер Д. Теории личности. - Санкт-Петербург: «Питер». - 2012.- 265 с.
24. Ясперс К. Общая психопатология. Пер. с нем. – М.: Практика, 1997.

Інформаційні ресурси

<http://www.nbuv.gov.ua> – веб-сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського
<http://www.nplu.org> – веб-сайт Національної парламентської бібліотеки України ім. Я. Мудрого
<http://www.ukrbook.net> – веб-сайт Книжкової палати України імені Івана Федорова

Зм.	Лист	Зм. внесена	Підпис	Дата

